

Aftaler om fordeling af forskningsreserve mv. i 2024

2. november 2023

Præambel

Regeringen og alle Folketingets partier har indgået delaftaler om finansloven for 2024 om 4,2 mia. kr. til forskning og innovation som del af det offentlige forskningsbudget på 28,7 mia. kr., dvs. 1 procent af BNP.

For at understøtte den grønne omstilling øremærker partierne 2,6 mia. kr. til grøn forskning. Heraf kommer 1,9 mia. kr. fra aftalen til forskning, som skal understøtte CO₂-lagring, fremtidens plantebaserede fødevarer og reduktion af madspild, arktisk forskning og klima, varsling og viden om oversvømmelse og tørke og håndtering af PFAS. Aftalepartierne fastholder det flerårige mål om et højt niveau for midler til grøn forskning. Det understøtter den grønne omstilling og indfrielsen af klimamålene. Aftalepartierne fortsætter prioriteringerne inden for rammerne af den grønne forskningsstrategi med blandt andet en langsigtet indsats inden for fire grønne missioner og opbygning af strategiske forskningsmiljøer.

Inden for nye teknologier og innovation er der afsat 1,0 mia. kr. til blandt andet en strategisk indsats inden for blandt andet kvanteteknologi, kunstig intelligens og rumforskning for at bidrage til at løse globale udfordringer og styrke Danmarks sikkerhed.

På sundhedsområdet har partierne afsat 0,8 mia. kr. til blandt andet den patientnære kliniske forskning, sundhedsteknologi, ulighed i sundhedsvæsenet og det borgernære sundhedsvæsen i kommunerne, og der er afsat penge til ny viden om, hvordan miljøfremmede stoffer påvirker fertilitet. Partierne er desuden enige om at belyse den danske medicinske forskning i forhold til forekomsten af sygdomme blandt henholdsvis kvinder og mænd.

Aftalen styrker forskning inden for psykiatri i forlængelse af 10-årsplanen for psykiatrien og afsætter midler til at styrke den praksisnære forskning i ensomhed og mistrivsel samt udsatte børn og unge. Partierne er endvidere enige om at styrke forskning inden for læring og trivsel i grundskolen og på erhvervsuddannelserne m.v.

En særlig delaftale prioriterer over 0,3 mia. kr. til at styrke fri forskning og fremtidens forskertalenter. Med de samlede prioriteringer kommer bevillingen til Danmarks Frie Forskningsfond op på 1,9 mia. kr. i 2024.

Partierne prioriterer endvidere at styrke talentudviklingen og en række internationale samarbejder og det forskningsmæssige grundlag for de kunstneriske uddannelser.

I delaftalerne til finansloven for 2024 har partierne dermed prioriteret at støtte såvel den grundlagsskabende og den frie forskning samtidig med, at der er prioriteret betydelige midler til at finde konkrete, innovative løsninger på de store samfundsmæssige udfordringer, vi står over for, og udnytte de mange nye muligheder, som teknologi skaber for vores velfærd og udvikling af nye arbejdspladser og virksomheder.

Aftale om fordeling af forskningsreserven mv. i 2024

mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige

2. november 2023

Aftale om fordeling af forskningsreserve mv. i 2024

Regeringen og aftalepartierne er enige om at fordele 3.814,5 mio. kr. til initiativer i finansloven for 2024, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1

Aftale om fordeling af forskningsreserven mv. i finansloven for 2024

Mio. kr. (2024-PL)

1. Klima - Ambitiøse og varige grønne initiativer	1.910,3
Ambitiøs grøn omstilling	
1.1. Grønne missioner: PtX, CCUS, landbrug og cirkulær økonomi	320,0
1.2. Grøn forskning, teknologi og innovation	340,0
1.3. Fri, grøn forskning	136,0
1.4. Opbygning af strategiske forskningsmiljøer	140,0
1.5.1. Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	300,0
1.5.2. Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	112,9
1.5.3. Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram – ICROFS	70,0
1.6. Fremme af CO ₂ -fangst og lagring i Danmark	15,0
Fremtidens fødevarer og et klima- og miljøvenligt landbrug	
1.7. Forskning i klima- og miljøvenligt landbrug	50,0
1.8. Fremtidens klimavenlige fødevarer	75,0
1.9. Forskning i biosolutions	45,0
1.10. Forsknings- og leverancecenter til håndtering af PFAS	45,0
1.11. Grønt program for omstilling af fiskeri og akvakultur	35,0
Klimaovervågning og naturkatastrofer	
1.12. Nationalt Center for Klimaforskning	35,0
1.13. Styrket varsling og viden om oversvømmelser og tørke	30,2
1.14. Internationalt forskningssamarbejde og styrket monitorering	25,0
Arktis	
1.15. Arktisk forskning	50,0
1.16. Forskningsskib Dana V	65,0
1.17. Overvågning af Grønlands Indlandsis og Greenland Climate Network	21,2
2. Nye teknologier, innovation og sikkerhed	996,1
2.1. Digitalisering, teknologi og innovation	370,0
2.2. Kvanteforskning	200,0
2.3. Rumforskning og deltagelse i Den Europæiske Rumorganisation (ESA)	131,1
2.4. Forsvarsforskning og kritisk infrastruktur	45,0
2.5. Matchfinansieringsordningen	30,0
2.6. Kunstig Intelligens	100,0
2.7. Forskning i halvledere, micro- og nanochips	30,0
2.8. Videnbaseret innovation og kommercialisering af forskning	90,0
3. Sundhed og life science	788,1

3.1. Life science, sundhed, velfærdsteknologi	316,5
3.2. Styrket klinisk og uafhængig forskning	210,0
3.3. Bedre rammer for forskning i psykiatrien	100,0
3.4. Bedre rammer for forskning i personlig medicin	35,0
3.5. Forskningsfyrtårne inden for life- og bioscience	40,0
3.6. Ældreforskning	30,0
3.7. Forskning i zoonotiske epidemier	15,0
3.8. Forskning i COVID-19	21,6
3.9. Forskning i ensomhed	20,0
4. Trivsel og læring	120,0
4.1. Styrkelse af forskning i udsatte børn og unge samt mistrivsel	55,0
4.2. Læring og trivsel i grundskolen	30,0
4.3. Stærkere forskningsmiljøer for erhvervsuddannelserne, arbejdsprædagogik og praksislæring	35,0

Anm.: 1,5 pct. af midlerne kan anvendes til administration.

1. Klima – ambitiøse og varige grønne initiativer

1.1 Grønne missioner: PtX, CCUS, landbrug og cirkulær økonomi

Aftalepartierne er enige om at afsætte 320,0 mio. kr. til en styrket strategisk grøn forsknings- og innovationsindsats inden for de fire grønne missioner, som blev iværksat med *Aftalen om fordeling af forskningsreserven mv.* i 2021:

- 1) Fangst og lagring eller anvendelse af CO₂ (CCUS)
- 2) Grønne brændstoffer til transport og industri (Power-to-X mv.)
- 3) Klima- og miljøvenligt landbrug og fødevarerproduktion
- 4) Cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler

Midlerne skal bidrage til at konsolidere og udbygge indsatsen i de fire grønne forsknings- og innovationspartnerskaber med henblik på at realisere ambitionerne i de roadmaps, som er udarbejdet for hver mission. Indsatsen skal bidrage til, at Danmark kan nå målet om 70 procents reduktion af drivhusgasudledning i 2030 og indfri de langsigtede klimamål efter 2030. Danmarks Innovationsfond udbyder midlerne i konkurrence mellem de fire etablerede grønne partnerskaber, som er nedsat til at implementere missionerne.

1.2 Grøn forskning, teknologi og innovation

Aftalepartierne er enige om at afsætte 340,0 mio. kr. til bredere tematiske opslag inden for grøn forskning, teknologiudvikling og innovation på syv områder, *jf. grøn forskningsstrategi fra 2020*:

- 1) Energiproduktion mv.
- 2) Energieffektivisering
- 3) Landbrug og fødevarerproduktion
- 4) Transport
- 5) Miljø og cirkulær økonomi
- 6) Natur og biodiversitet
- 7) Bæredygtig adfærd og samfundsmæssige konsekvenser (tværgående)

Danmarks Innovationsfond udmønter midlerne i åben konkurrence til de projekter, der demonstrerer størst effekt på klima, natur og miljø samt vækst og beskæftigelse, og som kan understøtte udvikling af lokale erhvervsfyrtårne.

Indsatsen kan f.eks. fokusere på forskning i udviklingen af smarte integrerede energisystemer og potentialet i sektorkobling inden for det samlede energi- og forsyningsområde, herunder digitale teknologier og løsninger.

Aftalepartierne lægger vægt på, at der i udmøntningen også støttes tværfaglige projekter og projekter inden for humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning. Det kan f.eks. være projekter, der kombinerer naturvidenskabelig og teknologisk forskning med humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning, som kan bidrage med værdifuld viden relateret til f.eks. adfærd, incitamenter, regulering og markedsforhold.

1.3 Fri, grøn forskning

Aftalepartierne er enige om at afsætte 136,0 mio. kr. til den grønne, frie og nysgerighedsdrevne forskning. Prioriteringen skal fremme forskernes egne originale idéer, som kan bidrage til den grønne omstilling. Samtidig skal prioriteringen understøtte karriereudvikling for vækstlaget i dansk forskning, bl.a. de yngre forskere. Midlerne kan også understøtte internationalt forsknings samarbejde. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

1.4 Opbygning af strategiske forskningsmiljøer

Aftalepartierne er enige om at afsætte 140,0 mio. kr. til fortsat opbygning af varige forskningsmiljøer på strategisk prioriterede områder inden for den grønne forskning. Forskningsmiljøerne opbygges på tværs af institutioner for at opnå stærk kritisk masse i dansk forskning. Midlerne skal bidrage til at styrke kapaciteten inden for klima, landbrug, natur og miljø, særligt i forbindelse med den forskningsbaserede myndighedsbetjening og strategiske samarbejder med fonde. Midlerne skal endvidere understøtte forskere og forskningsmiljøers mulighed for at ansøge om og omsætte tilskud fra eksterne forskningsfonde. Midlerne ydes som driftstilskud til forsknings- og uddannelsesinstitutioner, herunder til samarbejds-konstellationer på tværs af institutioner, myndighedsbetjening mv. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet i dialog med relevante ministerier.

1.5. Udvikling- og demonstrationsprogrammer

Udviklings- og demonstrationsprogrammer (UDP) støtter udviklings-, test- og demonstrationsprojekter inden for prioriterede områder såsom energi, miljø og fødevarer, der er vigtige for den grønne omstilling. UDP'erne finansierer projekter, der kan medvirke til at løfte nye teknologier og løsninger fra forsknings- til kommercialiseringsstadiet, og som kan bidrage til at skabe flere grønne arbejdspladser i Danmark.

1.5.1 Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram

Aftalepartierne er enige om at afsætte 300,0 mio. kr. til Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP). EUDP har til formål at understøtte Danmarks energipolitiske målsætninger, bl.a. om forsynings-sikkerhed, uafhængighed af fossile brændsler ved at udmønte midler til udvikling og demonstration af ny

energiteknologi samt til etablering af testfaciliteter. EUDP bidrager herved til, at Danmark kan nå sine ambitiøse klimamål.

Af midlerne målrettes 60 mio. kr. til udvikling og demonstration af el-lagre mhp. at udvikle nye løsninger til integration i dansk energiplanlægning og til eksport for at understøtte forsyningssikkerhed i et grønt el-system. Midlerne kan også målrettes virksomheder, som etablerer grønne forsknings- og udviklingsaktiviteter og produktionsfaciliteter i Danmark. Midlerne udmøntes af EUDP under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

1.5.2 Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram

Aftalepartierne er enige om at afsætte 112,9 mio. kr. til Det Miljøteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP). Indsatsen skal fremme udvikling og anvendelse af nye effektive miljøløsninger på prioriterede miljøudfordringer som f.eks. drikkevandsbeskyttelse, vandmiljø, luft- og plastikforurening, genanvendelse af emballage og samtidigt understøtte vækst og beskæftigelse i hele landet. Der øremærkes 10,0 mio. kr. til klimatilpasningsløsninger. Midlerne udmøntes af MUDP under Miljøministeriet.

1.5.3 Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram – ICROFS

Aftalepartierne er enige om at afsætte 70,0 mio. kr. til Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) økologiforskning i samarbejde med ICROFS. Økologisk jordbrug og økologiske fødevarer skal fortsat udvikles, hvis dansk økologi skal bevare sin internationale førerposition, imødekomme fremtidens forbrugerkrav og bevare en høj troværdighed. Midlerne udmøntes af GUDP under Ministeriet for Landbrug, Fødevarer og Fiskeri.

1.6 Fremme af CO₂-fangst og lagring i Danmark

I forlængelse af *Aftale om køreplan for lagring af CO₂* af juni 2021 er aftalepartierne enige om at afsætte 15,0 mio. kr. i 2024 til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelses (GEUS) kortlægning af potentielle CO₂-lagerlokaliteter og analyse af lagre på land, kystnært og offshore i udtjente olie- og gasfelter, *jf. missionen om fangst og lagring eller anvendelse af CO₂ under 1.1*. Midlerne afsættes derudover til GEUS' initiale undersøgelser i forhold til sikker lagring og overvågning af CO₂ i undergrunden (fiberkabler (DAS), geomekaniske studier og vandkemiske monitoringsstrategier). Midlerne udmøntes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

1.7. Forskning i klima og miljøvenligt landbrug

Aftalepartierne er enige om at afsætte 50,0 mio. kr. til at understøtte det forsknings- og udviklingsarbejde, som er påbegyndt med *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021*, herunder bl.a. forskning i virkemidler og forbedrede opgørelser på landbrugsområdet, som er vigtige for en mere omkostningseffektiv klima- og miljøindsats. Midlerne skal desuden understøtte opfyldelse af aftalens klima- og miljømålsætninger. Midlerne udmøntes af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, herunder i tilknytning til den forskningsbaserede myndighedsbetjening på området

1.8. Fremtidens klimavenlige fødevarer, plantebaserede fødevarer og reduktion af madspild

Aftalepartierne er enige om at afsætte 75,0 mio. kr. til at understøtte forskning og udvikling i sunde klimavenlige fødevarer, fødevarer-systemer, herunder særligt plantebaserede og økologiske fødevarer og alternative proteiner samt indgå i det transnationale forskningssamarbejde i regi af Horizon Europe partnerskabet Sustainable Food Systems. Med initiativet tilvejebringes desuden evidens for effekt for så vidt angår udvalgte virkemidler med henblik på at reducere madspild og fødevaretab i hele værdikæden. Midler udmøntes af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, herunder Fonden for Plantebaserede Fødevarer og GUDP.

1.9. Forskning i biosolutions

Aftalepartierne er enige om at afsætte 45,0 mio. kr. til forskning og teknologiudvikling inden for biosolutions, der kan understøtte udvikling af biobaserede ingredienser og fermenteringsteknologi, industrielle enzymer, biobaseret foder, plante- og frøforædling, bioenergi og biobaserede miljøteknologier. Biosolutions dækker over anvendelsen af levende organismer til at udvikle innovative løsninger, som f.eks. kan bidrage til nedbringelse af CO₂ i fremstillingsprocesser og slutprodukter i udledningstunge sektorer såsom transport, landbrug og industri. Biosolutions kan således bidrage til, at Danmark kan indfri klimalovens mål om 70 pct. reduktion af CO₂ inden 2030. Midlerne skal bidrage til at realisere – og skal ses i sammenhæng med – missionen om klima- og miljøvenligt landbrug og fødevarerproduktion, *jf. 1.1*. Aftalepartierne er enige om, at midlerne udmøntes som tilskud under Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) til virksomheders test og demonstration af nye løsninger og teknologier inden for biosolutions, bl.a. biofermentering og bioraffinering.

1.10. PFAS Center

Aftalepartierne er enige om at afsætte 45,0 mio. kr. til at etablere et forsknings- og leverancecenter på universiteterne til håndtering af PFAS. Forsknings- og leverancecenteret skal understøtte den nationale PFAS-handlingsplan. Midlerne skal understøtte forskningsbaseret vidensopbygning og rådgivning om håndtering, oprensning, optag, helbredskonsekvenser og regulering af PFAS, som i stigende grad efterspørges blandt politikere, myndigheder, borgere mv. Midlerne udmøntes af Miljøministeriet med inddragelse af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

1.11. Grønt program for omstilling af fiskeri og akvakultur

Aftalepartierne er enige om at afsætte 35,0 mio. kr. til forskning i og dokumentation af effekterne af fiskeri- og akvakulturproduktion på natur, miljø og klima og af virkemidler til at sikre en grøn omstilling. Den forskningsrelaterede indsats skal understøtte det forsknings- og udviklingsarbejde, som er nødvendigt for at lukke videnskloften om fiskeri og akvakulturs natur-, miljø- og klimapåvirkning med en mere bæredygtig produktion. Midlerne udmøntes af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

1.12 Nationalt Center for Klimaforskning (NCKF)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 35,0 mio. kr. til at videreføre aktiviteter inden for de igangværende og langsigtede forskningsområder, som Nationalt Center for Klimaforskning (NCKF) har opbygget siden 2020. Det gælder f.eks. overvågning og

fremskrivning af det polare klima og kryosfæren (is på land og hav) samt et fokus på nordatlantiske klimaændringer og risikoen for pludselige skift i klimaet og "tipping points", hvilket også bidrager til udviklingen af klimaprognoser for de kommende årtier. Forskningen understøtter endvidere både den grønne omstilling og klimatilpasning i Danmark og Grønland, f.eks. gennem analyser af fremtidens ekstreme vejr til brug for vurderinger af konsekvenser, samfundspåvirkning og klimatilpavningsbehov. Midlerne skal endvidere understøtte NCKF's samarbejde med andre klimaforskningsinstitutioner i rigsfællesskabet og en udvidelse af centerets tværgående samarbejde. NCKF vil fortsat prioritere indsatsen med at understøtte Danmarks Meteorologiske Instituts (DMI) funktion som Danmarks kontaktpunkt i IPCC og DMI's rolle som regeringens klimavidenskabelige rådgiver, *jf. Klimalovens § 9*. Midlerne udmøntes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

1.13. Styrket varsling og viden om oversvømmelser og tørke

Aftalepartierne er enige om at afsætte 16,2 mio. kr. til styrket varsling og prognoser for oversvømmelser. Initiativet har til formål at styrke DMI's mulighed for at varsle oversvømmelser i realtid samt udarbejde prognoser for strømningsveje og ophobning af vand i byer for at forbedre grundlaget for beredskab og klimatilpasning. Initiativet er således en del af DMI's generelle implementering af varsling af oversvømmelser.

Aftalepartierne er enige om endvidere at afsætte 14,0 mio. kr. til data- og videngrundlag for tørke til gavn for tilpasningsindsatser og eventuel fremtidig varsling af tørke. Forskningsindsatsen skal skabe bedre forståelse af tørke i forskellige jordlag (herunder meteorologisk- og grundvandstørke) og af tørkens påvirkning af det danske samfund, samt hvordan denne viden bruges af forskellige myndigheder. Denne indsats kan danne et indledende grundlag for evt. yderligere initiativer ift. håndtering af tørke.

Midlerne udmøntes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder i samarbejde med universiteterne.

1.14. Internationalt forskningssamarbejde og monitorering af grøn forskning

Aftalepartierne er enige om at afsætte 25,0 mio. kr. til dels at styrke det danske engagement i internationalt samarbejde om grøn forskning og det danske hjemtag fra EU's forskningsprogrammer, dels at styrke monitorering af forskning, herunder grøn forskning. En styrket monitorering af forskningen skal bl.a. bidrage med mere viden om forskningsinvesteringers potentiale for at bidrage til klimamålene samt udvikling af et forsknings- og innovationsdataberedskab, som bedre end i dag understøtter analyser af forskning og innovation, f.eks. hvad der forskes i, hvem der gennemfører og finansierer forskningen, forskningens videnskabelige anerkendelse mv. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

1.15. Arktisk forskning – Klimaforandringer og bæredygtige arktiske samfund

Aftalepartierne er enige om at afsætte 50,0 mio. kr. til at styrke den arktiske forskning, der kan bidrage til en bæredygtig udvikling i Arktis gennem en større forståelse af klimaforandringerne og deres betydning for både biodiversitet, økosystemer, kulturarv og levevilkår i Arktis. Det omfatter bl.a. viden om udfordringer og løsninger i

relation til fysisk-kemiske forhold, klimafeedback-mekanismer, økosystemer samt menneskers og dyrs levevilkår. Det gælder også sociale og kulturelle ændringer i de arktiske samfund som følge af klimaforandringer. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet og af Danmarks Frie Forskningsfond.

1.16. Forskningsskib DANA V

Aftalepartierne er enige om at afsætte yderligere 65,0 mio. kr. til det igangværende skibsbyggeri af et nyt multidisciplinært ocean- og arktisgående forskningsskib, DANA V. DANA V skal erstatte det nuværende forskningsskib, DANA IV, som er teknisk-, forskningsmæssigt og miljømæssigt forældet. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

1.17. Overvågning af Grønlands Indlandsis og Greenland Climate Network

Aftalepartierne er enige om at afsætte 21,2 mio. kr. til GEUS' fortsatte overvågning af ændringer i Grønlands indlandsis. GEUS' overvågning er særdeles vigtig for planlægning og indsats i forhold til klimaforandringer og klimatilpasning. Midlerne øremærkes to initiativer, der adresserer målinger af indlandsisen i Grønland: Program for overvågning af Grønlands Indlandsis (PROMICE), som måler afsmeltningen i randområderne, og Greenland Climate Network (GC-Net), som måler snefaldet på den centrale del af Grønland. Midlerne udmøntes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

2. Nye teknologier, innovation og sikkerhed

2.1 Digitalisering, teknologi og innovation

Aftalepartierne er enige om at afsætte 370,0 mio. kr. i 2024 under Danmarks Innovationsfond til at understøtte strategisk forskning og innovation inden for digitalisering og nye teknologier, som bidrager til at løse globale udfordringer og til at skabe vækst i dansk erhvervsliv.

Midlerne skal styrke forskning og innovation på en række vigtige digitale og teknologiske områder, herunder også den tidlige grundlagsskabende forskning inden for bl.a. robot- og droneteknologi, automatiseret produktionsteknologi, materialeteknologi, partikelforskning, big data, kunstig intelligens, cyber- og informationssikkerhed, halvledere, micro- og nanochips samt rumbaseret teknologi. Indsatsen kan bl.a. understøtte udviklingen af digitale løsninger til gavn for den grønne omstilling, sundhed og velfærd samt Danmarks sikkerhed. Forskningen kan også skabe ny viden om digitaliseringens betydning for mennesker og samfund mv. Indsatsen kan også fremme danske universiteters og virksomheders teknologiske forskning gennem samarbejder i de internationale miljøer, som Danmark er medlem af (CERN, ESO, EMBL, ESRF, EU-XFEL, ESS m.fl.), så dansk viden kommer i spil internationalt og fremmes gennem aktiv deltagelse i udvikling af morgendagens teknologier. Der skal i den gennemførte forskning tages højde for dataetiske principper, herunder ansvarlig brug af data og transparens. Midlerne udmøntes af Danmarks Innovationsfond.

2.2 En strategisk forskningsindsats for udvikling af kvanteteknologi

Aftalepartierne er enige om at afsætte 200,0 mio. kr. i alt til en strategisk forskningsindsats for kvanteteknologi som led i *National Strategi for Kvanteteknologi*. Midlerne

kommer ud over den ramme, der allerede er afsat til et NATO Kvantecenter i Danmark.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 100,0 mio. kr. til et strategisk program for kvanteteknologi, som udmøntes af Danmarks Innovationsfond i 2024 med vægt på den tidlige, grundlagsskabende forskning samt internationalt samarbejde og understøttelse af videnbaseret innovation og kommercialisering af kvanteforskning.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 50,0 mio. kr. til at etablere et nationalt testcenter på kvanteområdet, hvor forskere, studerende og virksomheder får adgang til specialiseret udstyr, som kan bruges til at teste, validere og modne kvanteteknologier. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Evt. uforbrugte midler kan udmøntes gennem det strategiske program for kvanteteknologi under Danmarks Innovationsfond.

Aftalepartierne er endvidere enige om at afsætte 40,0 mio. kr. til at styrke adgang til digital forskningsinfrastruktur, forskning i algoritmer og software på kvanteområdet samt kompetenceopbygning og anvendelse af kvanteteknologi. Midlerne udmøntes af Danish e-infrastructure Cooperation (DeiC) under Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Endelig er aftalepartierne enige om at afsætte op til 10,0 mio. kr. til medfinansiering af det danske bidrag til udvikling af en europæisk kvantekommunikationsinfrastruktur til sikker deling af data (EuroQCI) i forbindelse med anden ansøgningsfase. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Evt. uforbrugte midler kan udmøntes gennem det strategiske program for kvanteteknologi under Danmarks Innovationsfond.

2.3 Rumforskning og deltagelse i Den Europæiske Rumorganisation (ESA)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 131,1 mio. kr. til at styrke dansk deltagelse i Den Europæiske Rumorganisation (ESA). Danmark vil i ESA kunne styrke sin deltagelse i en lang række ikke-obligatoriske programaktiviteter inden for f.eks. jordobservation, navigation, bemandet rumfart og teknologiudvikling, der kan løfte nationale forskningsmæssige, brugermæssige, teknologiske og erhvervsrettede interesser. Samtidig vil midlerne kunne understøtte erhvervsrettet teknologiudvikling med fokus på grøn omstilling, klimaovervågning, civil sikkerhed, sikkerhed for samfundsinfrastruktur og kommunikation. Der afsættes 125,0 mio. kr. til dette. Der kan af denne ramme i øvrigt anvendes midler til særlig transport af den danske ESA-astro-naut fra USA til det europæiske astronautcenter i Köln efter endt mission i 2024. Herudover afsættes 6,1 mio. kr. til Danmarks deltagelse i de obligatoriske programaktiviteter. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Aftalepartierne er enige om, at der udarbejdes en strategi for at styrke danske forsknings- og innovationsmiljøer på området og dansk deltagelse i ESA til gavn for bl.a. den grønne omstilling, Danmarks sikkerhed og dansk erhvervsliv.

2.4 Forsvarsforskning og kritisk infrastruktur

Aftalepartierne er enige om at afsætte 45,0 mio. kr. til forsvarsforskning og forskningsinnovation.

Aftalepartierne er enige om heraf at prioritere 30 mio. kr. til forsknings- og udviklingsaktiviteter inden for forsvarsteknologi, som udmøntes i regi af Nationalt Forsvarsteknologisk Center mhp. at understøtte kompetence- og kapacitetsopbygning i forskningsmiljøet. Endvidere kan 10 mio. kr. prioriteres til at understøtte drift og udvikling af Nationalt Forsvarsteknologisk Center frem til 2025. Centeret skal bidrage til et teknologisk løft af Forsvaret og den danske forsvarsindustri gennem interdisciplinære partnerskaber, der samtænker teknologisk innovation med civile, militære, politiske og økonomiske hensyn. Centeret skal desuden understøtte, at Danmark kan udnytte potentialerne i EU's Forsvarsfond, og herunder fortsat iværksætte initiativer, der kan udbrede kendskabet til fonden. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Endelig kan 5,0 mio. kr. prioriteres til udvikling af smarte og effektive modeller og metoder til overvågning af kritisk infrastruktur, herunder også udvikling af en platform til overvågning af skibe i dansk, færøsk og grønlandsk farvand til gavn for sikkerhed og beskyttelse af kritisk infrastruktur bl.a. mhp. at forbedre mulighederne for at opdage skibe med mistænkelig adfærd. Midlerne udmøntes af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

2.5 Matchfinansieringsordningen

Aftalepartierne er enige om at afsætte 30,0 mio. kr. til at videreføre Matchfinansieringsordningen under Danmarks Eksport- og Investeringsfond. Matchfinansieringsordningen har til formål at sikre finansiering til iværksættere i de tidlige faser og skal sikre bedre brobygning mellem tilskudsfinansiering (f.eks. i Danmarks Innovationsfond) og markedsbaseret finansiering fra private investorer og fonde. Matchfinansieringsordningen giver således mulighed for, at den egenkapital mv., som virksomheden rejser fra private investorer, kan matches 1-til-1 med finansiering fra denne ordning. Matchfinansieringsordningen er en vigtig bidragsyder til, at innovative virksomheder kan videreudvikle sig til vækstsucceser. Midlerne udmøntes af Erhvervsministeriet.

2.6. Kunstig intelligens

Aftalepartierne er enige om at afsætte 100,0 mio. kr. i 2024 til forskning i og udvikling af kunstig intelligens. Kunstig intelligens rummer en række muligheder og udfordringer. Initiativet skal understøtte, at teknologiens potentialer udnyttes bedst muligt og kommer borgere, virksomheder og det danske samfund til gavn. Midlerne skal give forsknings- og innovationsindsatsen på området i Danmark et løft, herunder også den tidlige, grundlagsskabende forskning – bl.a. mhp. at kunne præge udviklingen af kunstig intelligens. Indsatsen skal desuden belyse etiske spørgsmål, hvilket kan bidrage til, at risici og trusler ift. kunstig intelligens mindskes. Samtidig skal indsatsen bidrage til, at Danmark, i en skærpet international konkurrence om teknologiudviklingen, herunder ift. ansvarlig kunstig intelligens, kan fastholde og tiltrække talent. Midlerne udmøntes af Danmarks Innovationsfond.

2.7. Forskning i halvledere, micro- og nanochips

Aftalepartierne er enige om at afsætte 30,0 mio. kr. til at understøtte dansk deltagelse i europæiske forsknings- og udviklingsinitiativer inden for halvledere, micro- og nanochips, herunder særligt etablering af et nationalt kompetencecenter. Mikrochips er grundstenen i den digitale omstilling af vores samfund og indgår i en lang

række af produkter. EU har afsat 24,6 mia. kr. til at øge europæisk forskning og udvikling inden for mikrochipområdet og øge virksomheders kapacitet i forhold til at producere mikrochips på kontinentet. Danmark kan med en øget national bevilling inden for mikrochips bane vejen for at underbygge danske styrkepositioner på området – og samtidig øge muligheden for hjemtag af europæiske midler.

Midlerne afsættes til medfinansiering af nationalt kompetencecenter 2024-2027. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Evt. uforbrugte midler kan udmøntes gennem det europæiske partnerskab Chips JU under Danmarks Innovationsfond.

2.8. Videnbaseret innovation og kommercialisering af forskning

Aftalepartierne er enige om at afsætte 90,0 mio. kr. til at udnytte potentialet for i højere grad at omsætte forskning til innovation til gavn for samfundet. Midlerne skal samtidig bidrage til en realisering af ambitionerne for videnbaseret innovation i regeringens kommende iværksætterstrategi.

Midlerne skal fremme samspillet mellem forskere, erhvervsliv, investorer mv. – med afsæt i forskning og ny teknologi – for dermed at øge universiteternes evne til f.eks. at skabe nye forskningsbaserede vækstvirksomheder. Midlerne skal give innovationsaktiviteter på universiteterne et løft for i højere grad at understøtte virksomheds-samarbejde, kompetenceudvikling af forskere inden for innovation, udvikling af konkrete forskningsbaserede løsninger mv. Samtidig igangsættes en indsats for at tilvejebringe bedre og mere robuste data for universiteternes innovations- og iværksætteraktivitet. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Aftalepartierne er enige om endvidere at afsætte 13,5 mio. kr. til at videreføre Fonden for entreprenørskab for at fremme uddannelse og entreprenørskab i hele Danmark. Midlerne udmøntes af Erhvervsministeriet.

3. Sundhed og life science

3.1 Life science, sundhed og velfærdsteknologi

Aftalepartierne er enige om at afsætte 316,5 mio. kr. i 2024 til strategisk og udfordringsdrevet forskning, teknologiudvikling og innovation inden for life science, sundhed og velfærdsteknologi. Danmarks Innovationsfond skal udmønte midlerne.

Midlerne skal understøtte, at Danmarks stærke viden- og forskningsposition inden for området omsættes til opfindelser, produkter og teknologier, der gavner de danske borgere, sundhedsvæsenet, virksomhedernes bundlinje og dansk eksport. Forskningen skal derfor så vidt muligt udføres i et tæt samspil mellem forskningsinstitutioner og erhvervsliv.

Forskningen kan bidrage til at udvikle nye lægemidler, herunder personlig medicin og det digitale sundhedsområde, inkl. sundhedsdataområdet, medicinsk udstyr og brug af kunstig intelligens. Forskningen kan også bidrage til at styrke den nære sundhed samt udvikling, afprøvning og anvendelse af velfærdsteknologi inden for bl.a. ældre-, social- og sundhedsområdet. Forskningen kan ligeledes bidrage til digitale forebyggelses- og behandlingstilbud for mennesker med psykiske lidelser samt klinisk outcome og økonomisk impact af helgenomsekventering mv.

Der skal i den gennemførte forskning tages højde for dataetiske principper, herunder ansvarlig brug af data og transparens.

3.2 Styrket klinisk og uafhængig forskning

Aftalepartierne er enige om at afsætte 210,0 mio. kr. til styrket patientnær klinisk og uafhængig forskning, herunder uafhængige forskerinitierede forsøg, studier mv. og forskning på områder, hvor der er begrænset kommerciel interesse, herunder sundhedsteknologi. Indsatsen kan bl.a. bidrage til ny viden om effekten af eksisterende standardbehandlinger for behandling og pleje, herunder om behandlingen og plejen har den forudsatte effekt- og bivirkningsprofil.

Endvidere kan indsatsen bidrage til at belyse, hvorvidt anvendelsen af eksisterende og tidsbesparende pleje- og behandlingsformer kan udvides til andre patient- og borgergrupper, og om eksisterende behandlings- og plejeformer kan implementeres i det nære sundhedsvæsen. Indsatsen skal derudover bidrage til forskning i kvindesygdomme, ulighed i sundhed mellem mænd og kvinder, kronisk sygdom og begrænsning af ulighed i sundhed og sygdom bl.a. på baggrund af handicap, arbejdsmiljø og socioøkonomiske vilkår, sygdom i et livslangt perspektiv og på tværs af generationer. Midlerne skal endvidere understøtte forskning vedr. det borgernære sundhedsvæsen, herunder de kommunale sundhedsopgaver. Midlerne kan også understøtte internationalt forskningssamarbejde.

Inden for den samlede ramme skal der også udmøntes midler til forskning i miljøfremmede stoffers indvirkning på fertiliteten og sammenhæng mellem miljø og lave fødselstal.

Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

Inden for den samlede ramme til klinisk forskning er aftalepartierne enige om, at der afsættes op til 5 mio. kr. til en belysning af huller i den medicinske forskning, hvor forekomsten af behandling i Danmark udelukkende eller primært er udviklet til og testet på mænd selvom sygdommen potentielt kunne have konsekvenser for begge køn. Uddannelses- og forskningsministeriet afklarer, hvordan en sådan belysning kan tilrettelægges, og hvem der kan gennemføre den.

3.3 Bedre rammer for forskning i psykiatrien

Aftalepartierne er enige om som opfølgning på det faglige oplæg til en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed at afsætte 100,0 mio. kr. til forskning i psykiatrien, herunder forebyggelse, årsagsforhold, tidlig indsats, behandling, kvalitet, sammenhæng og bruger- og pårørendeinddragelse, mistrivsel, ensomhed, metoder til nedbringelse af tvang, medicinfri alternativer såsom kunst, kultur og natur, digitale behandlingsformer og virtual reality. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

3.4. Bedre rammer for forskning i personlig medicin

Aftalepartierne er enige om at afsætte 35,0 mio. kr. til bedre rammer for forskning i personlig medicin i regi af Nationalt Genom Center. Midlerne udmøntes til Nationalt Genom Center med henblik på at understøtte den fortsatte videreudvikling af forskningsinfrastrukturen for personlig medicin. Som led i denne infrastruktur opbygges

bl.a. en genomdatabase og en variantdatabase. Disse databaser rummer et stort forskningsmæssigt potentiale, idet viden om genomet kan hjælpe med at forstå, hvordan sygdomme udvikler sig og dermed hvilke behandlingsformer, der vil være mest effektive. Infrastrukturen skal således understøtte forskning og udvikling af personlig medicin i Danmark. På sigt skal infrastrukturen derudover inddrages i en ny national infrastruktur for sundhedsdata.

3.5 Forskningsfyrtårne inden for life- og bioscience

Aftalepartierne er enige om at afsætte 40,0 mio. kr. til at etablere et internationalt førende fyrtårns- og forskningsmiljø i tilknytning til European Spallation Source (ESS) inden for life- og bioscience. ESS-fyrtårnsmiljøet kan understøtte udviklingen af nye avancerede materialer, der er afgørende for udviklingen af fremtidens lægemidler, ingredienser og fødevarer. ESS-fyrtårnsmiljøet skal etableres på et dansk værtsuniversitet på vegne af et nationalt konsortium. ESS-fyrtårnsmiljøet skal bidrage til kapacitetsopbygning i den danske forskningsverden med henblik på, at de danske forskningsinstitutioner og dansk erhvervsliv kan realisere de store potentia-ler, der er knyttet til det danske medværtsskab af ESS. Midlerne skal udmøntes gennem Uddannelses- og Forskningsministeriet med rådgivning fra Danmarks Frie Forskningsfond og Nationalt Udvalg for Forskningsinfrastruktur (NUFI). Uddannelses- og forskningsministeriet udmønter bevillingen til ét værtsuniversitet på vegne af et nationalt konsortium.

3.6 Ældreforskning

Aftalepartierne er enige om at afsætte 30,0 mio. kr. til multidisciplinær og praksisnær forskning inden for pleje og omsorg til den ældre borger, der skal belyse ældre borgeres sociale, psykologiske og fysiske robusthed, herunder blandt andet inden for pleje og omsorg i det nære sundhedsvæsen. Det kan eksempelvis være på områder som rehabilitering, omsorg og forebyggelse med fokus på de kommunale sundhedsopgaver. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

3.7. Forskning i zoonotiske epidemier

Aftalepartierne er enige om at afsætte 15,0 mio. kr. i 2024 til forskning i sygdomme, som kan springe mellem arter eller overføres via fødevarer og derved udgøre en trussel for folkesundheden. Midlerne udmøntes af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i forlængelse af den forskningsbaserede myndighedsbetjening på området.

3.8. Forskning i COVID-19-indsats

Aftalepartierne er enige om at afsætte 21,6 mio. kr. i 2024 til forskning i generel COVID-19- indsats. Midlerne skal bidrage til Statens Serum Instituts epidemiovervågning for at sikre en forskningsbaseret tilgang til innovativ dataindsamling og analyse samt viden om effektiv COVID-19-håndtering, herunder ift. vaccineeffekt, senfølger og viden om virusvarianter. Forskningen kan ligeledes understøtte en bredere forståelse af epidemihåndtering i en mere generel kontekst. Midlerne udmøntes af Statens Serum Institut.

3.9 Forskning i ensomhed

Aftalepartierne er enige om at afsætte 20 mio. kr. til forskning i ensomhed. Midlerne skal bidrage med viden om årsager til ensomhed samt håndtering og forebyggelse

heraf på tværs af forskellige livsfaser og generationer. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

4. Trivsel og læring

4.1 Styrkelse af forskning i udsatte børn og unge samt mistrivsel

Aftalepartierne er enige om at afsætte 55,0 mio. kr. i 2024 til at styrke forskningen i udsathed og mistrivsel blandt børn og unge. Midlerne skal understøtte kapacitetsopbygning og styrket koordination af den praksisnære forskning i udsatte børn og unge og bidrage med øget viden om årsagssammenhænge, samspillet med PPR mv.

Midlerne udmøntes dels af Danmarks Frie Forskningsfond med 35,0 mio. kr., dels til Nationalt center for forskning i udsathed blandt børn og unge (NUBU), som er et samarbejde mellem alle landets professionshøjskoler, med 20,0 mio. kr.

4.2 Læring og trivsel i grundskolen og forskning i teknologiforståelse

Aftalepartierne er enige om at afsætte 25,0 mio. kr. til at styrke praksisnær forskning og tilvejebringe ny viden om læring og trivsel i grundskolen. Initiativet skal samtidigt være med til at understøtte et styrket videngrundlag for læreruddannelsen ved at skabe en tættere sammenhæng mellem forskningen, læreruddannelsens indhold og skolens praksis, *jf. intentionerne i Aftalen om reform af læreruddannelsen af september 2022*. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

Aftalepartierne er ydermere enige om at afsætte 5,0 mio. kr. til forskning i teknologiforståelse i folkeskolen. Midlerne skal bidrage til forskning i, hvordan teknologiforståelse kan understøtte børns og unges mulighed for at forholde sig kritisk og reflekserivt til de teknologier, de omgives af i hverdagen, samt bidrage til at udvikle elevernes kreativitet til at udnytte teknologiernes muligheder. Midlerne skal udmøntes til det nyoprettede Videnscenter for Digital Teknologiforståelse mhp. at skabe viden, der er udviklet i samarbejde med praksis, således at teknologiforståelsen i folkeskolen og på læreruddannelsen styrkes. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

4.3 Stærkere forskningsmiljøer for erhvervsuddannelserne og arbejds-pædagogik og praksislæring

Aftalepartierne er enige om at afsætte 25,0 mio. kr. til at styrke og udvikle kvaliteten og attraktiviteten af erhvervsuddannelserne og gradvist at opbygge en stærkere, praksisrettet forskning om erhvervsuddannelserne. Midlerne udmøntes dels af Danmarks Frie Forskningsfond med 20,0 mio. kr., dels til Center for Viden om Erhvervsuddannelserne (CEVEU) med 5,0 mio. kr. Centeret består af et konsortium af Københavns Professionshøjskole og Center for Ungdomsforskning (CeFU) på Aalborg Universitet i samarbejde med Aarhus Universitet og Tænk tanken DEA.

Aftalepartierne er enige om ydermere at afsætte 10,0 mio. kr. i 2024 til forskning i arbejds-pædagogik og praksislæring på bl.a. de forberedende grunduddannelser. Midlerne afsættes med henblik på at styrke undervisernes viden om den praktiske tilgang til læring og udbrede en pædagogik, der kan tilføre eleverne dannelse via værksteds- og produktionsorienterede processer. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

5. Finansiering

Aftalepartierne er enige om at udmønte 3.814,5 mio. kr., herunder 2.804,9 mio. kr. fra forskningsreserven på § 35.11.02. i finanslovsforslaget for 2024, hvoraf 1.360,1 mio. kr. er et provenu fra Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob af 30. juni 2012 mellem Socialdemokratiet, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance.

Derudover er partierne enige om at omprioritere 1.009,6 kr. af bevillingen til Danmarks Innovationsfond på § 19.44.01. i finanslovsforslaget for 2024.

Partierne forpligter sig til at stemme for de ændringsforslag til forslag til finanslov for 2024, som følger af aftalen.

6. Opfølgning

Aftalepartierne noterer sig, at Uddannelses- og Forskningsministeriet frem mod næste års forskningsreserveforhandlinger vil belyse rammerne for udmøntning af praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter. Arbejdet vil tage afsæt i konklusionerne fra større undersøgelser, evalueringer m.v. samt erfaringerne fra de etablerede praksisnære og anvendelsesorienterede forskningscentre, virkemidler mv.

Aftale om fri forskning og fremtidens talentbase

mellem regeringen (Socialdemokratiet,
Venstre og Moderaterne), Socialistisk
Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Det
Konservative Folkeparti, Enhedslisten,
Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og
Alternativet

2. november 2023

Aftale om fri forskning og fremtidens talentbase

Regeringen og aftalepartierne er enige om at fordele 348,9 mio. kr. til initiativer i finansloven for 2024, *jf. tabel 1 nedenfor.*

Tabel 1
Aftale om fremtidens talentbase og fri forskning

1. Fremtidens talentbase og fri forskning	348,9
1.1. Forskertalentprogram Inge Lehmann	81,8
1.2. Forskertalentprogram Sapere Aude	67,7
1.3. Frie midler til Danmarks Frie Forskningsfond	100,0
1.4. Eliteforsk	10,5
1.5. Internationalt forskningssamarbejde	41,9
1.6. Nordisk og nordatlantisk forskningssamarbejde*	6,7
1.7. Opdatering af magtudredning	21,4
1.8. Forskningsformidling mv.	12,9
1.9. Bæredygtigt design og arkitektur på kunstneriske uddannelser	6,0

Anm.: 1,5 pct. af midlerne kan anvendes til administration. *Der etableres en lovhjemmel til at udvide Innovationsfondens virkefelt for så vidt angår Færøerne og Grønland.

1. Fremtidens talentbase og fri forskning

1.1. Forskertalentprogrammet Inge Lehmann

Aftalepartierne er enige om at afsætte 81,8 mio. kr. til at understøtte en mere ligelig kønsbalance i forskningsmiljøerne med fokus på de karrieretrin, hvor uligheden sætter ind. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

1.2. Forskertalentprogrammet Sapere Aude

Aftalepartierne er enige om at afsætte 67,7 mio. kr. til at styrke talentudviklingen i dansk forskning. Midlerne udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond.

1.3 Fri forskning

Aftalepartierne er enige om at afsætte 100,0 mio. kr. til at øge den samlede bevilling af frie midler under Danmarks Frie Forskningsfond, så den i alt er på 1.174,5 mio. kr.

1.4 Eliteforsk

Aftalepartierne er enige om at afsætte 10,5 mio. kr. til initiativet EliteForsk, som ved en årlig begivenhed hædrer og belønner unge forskertalenter med priser og forskningsmidler. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

1.5 Internationalt forskningssamarbejde

Aftalepartierne er enige om at afsætte 41,9 mio. kr. til at videreføre indsatsen for at styrke dansk deltagelse i internationalt forskningssamarbejde. Midlerne skal under-

støtte danske forskeres og virksomheders adgang til international viden via samarbejde og adgang til netværk i de bedste globale videnmiljøer. Aftalepartierne er enige om at prioritere 1,9 mio. kr. til forskningsinfrastrukturen EU-XFEL, 4,0 mio. kr. til EU-initiativet om europæiske universiteter, 7,5 mio. kr. til Innovation Center Danmark for at bringe dansk forskning ud i verden og hjemtage viden samt innovationsindsatser på universiteterne samt 12,5 mio. kr. til at videreføre dansk medlemskab af den europæiske forskningsfacilitet ILL (Institut Laue-Langevin) med henblik på en fortsat opbygning af det danske neutronforskningsmiljø. Derudover skal midlerne understøtte danske virksomheders og videninstitutioners muligheder for at opnå bevillinger fra Horizon Europe og Den Europæiske Forsvarsfond mv. gennem bl.a. EUopSTART og Global Innovation Network Program. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

1.6. Nordisk forskningssamarbejde

Aftalepartierne er enige om at afsætte 2,0 mio. kr. til den uvildige udredning af "Spiralsagen" og den øvrige svangerskabsforebyggelsespraksis over for grønlandske piger og kvinder fra 1960'erne til og med 1991. Midlerne skal dels gå til selve udredningsarbejdet, dels til arbejdet med at indhente vidneberetninger. Midlerne kommer oven i de 5,0 mio. kr., som blev afsat til den uvildige udredning af "Spiralsagen" i aftalerne om udmøntning af forskningsreserven mv. for 2023. Midlerne udmøntes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Aftalepartierne er enige om ydermere at afsætte 3,0 mio. kr. i 2024 til dansk-islandsk samarbejde om at fremme studier i og kendskab til den Arnemagnæanske Håndskriftssamling. Af midlerne kan bl.a. afholdes tilskud til studieophold, yderligere digitalisering af håndskrifter og promovering. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Det forslås ligeledes, at der afsættes 1,7 mio. kr. i 2024 til at understøtte erhvervs-ph.d.ordningen for Grønland og på Færøerne. Midlerne udmøntes af Danmarks Innovationsfond.

1.7 Opdatering af Magtudredningen

Aftalepartierne er enige om at afsætte 21,4 mio. kr. i til opdatering af magtudredningen. Midlerne kommer oven i de 21,4 mio. kr., som blev afsat til formålet i aftalerne om udmøntning af forskningsreserven mv. for 2023. Aftalepartierne noterer sig et behov for evt. at revurdere finansieringsbehovet i de kommende år i lyset af formidlingsaktiviteter m.v. Opdateringen af magtudredningen blev igangsat i 2023. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet og vil tilgå den udpegede forskningsleder.

1.8. Forskningsformidling mv.

Aftalepartierne er enige om at afsætte 2,1 mio. kr. til Videnskab.dk, der er et uafhængigt netmedie med fokus på populærvidenskabelig formidling. Endvidere forslås det at afsætte 10,8 mio. til Grundtvig Centeret, der har til formål at gøre N.F.S. Grundtvigs forfatterskab offentligt tilgængeligt via digitalisering og kommenterede udgaver. Grundtvig Centeret har derudover til formål at fremme det almene studie af Grundtvig og hans virkningshistorie gennem forskning, undervisning og formidling. Midlerne udmøntes af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

1.9. Bæredygtigt design og arkitektur på kunstneriske uddannelser

Aftalepartierne er enige om at afsætte 6,0 mio. kr. til forsknings- og udviklingsprojekter inden for bæredygtigt design og arkitektur, der kan være med til at understøtte den grønne omstilling. Midlerne fordeles med 2,0 mio. kr. til hhv. Arkitekt-skolen Aarhus, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering samt Designskolen Kolding, der tilrettelægger forsknings- og udviklingsaktiviteterne inden for deres formål.

2. Finansiering

Aftalepartierne er enige om at udmønte 348,9 mio. kr. fra forskningsreserven på § 35.11.02 i finanslovsforslaget for 2024 til finansiering af aftalen.

Partierne forpligter sig til at stemme for de ændringsforslag til forslag til finanslov for 2024, som følger af aftalen.

3. Opfølgning

Aftalepartierne opfordrer uddannelses- og forskningsministeren til at prioritere fler-årige bevillinger for Grundtvig Centret.

Bilag 1 – Nøgletal for statslige forskningsmidler i finansloven for 2024

Tabel 1-3 viser udviklingen i bevillinger og nøgletal på udvalgte områder. Beløbene i 2024 er opgjort inklusive de aftalte prioriteringer i nærværende aftale.

Tabel 1

Det offentlige forskningsbudget, 2018-2024

Mio. kr., 2024-pl	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
A. Det statslige forskningsbudget	19.164,1	19.294,5	20.773,4	21.010,9	20.086,2	20.573,4	21.030,8
B. Det øvrige forskningsbudget	6.101,5	6.582,9	7.084,7	6.807,7	7.096,2	7.498,8	7.639,9
Grundforskningsfond	472,2	500,8	591,5	546,2	396,3	556,4	538,0
Nordisk ministerråd	66,2	66,8	66,9	60,6	60,1	62,3	62,3
EU	2.118,1	2.278,8	2.425,5	1.997,4	2.428,3	2.616,0	2.813,2
Kommuner og regioner	3.444,9	3.736,5	4.000,8	4.203,6	4.211,5	4.264,2	4.226,4
A+B Det offentlige forskningsbudget, i alt	25.265,6	25.877,4	27.858,1	27.818,7	27.182,4	28.072,2	28.670,7

Kilde: Danmarks Statistik og FFL24.

Tabel 2

Øremærkede statslige forskningsbevillinger til grøn forskning og udvikling, 2018-2024

Mio. kr., 2024-pl	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmarks Innovationsfond	335,9	321,3	941,4	1.342,7	747,7	641,9	660,0
Danmarks Frie Forskningsfond	0,0	0,0	394,8	356,6	116,4	105,6	136,0
EUDP	463,0	514,3	666,7	729,1	530,9	525,0	525,4
MUDP	101,1	105,4	158,5	163,1	133,3	133,8	141,3
GUDP	249,0	272,8	280,5	255,3	246,5	247,1	276,5
Øvrige grønne initiativer	137,4	174,8	199,1	323,8	834,6	842,3	851,1
I alt	1.286,4	1.388,6	2.688,2	3.216,3	2.743,6	2.495,7	2.590,3

Kilde: FL18-23 og FFL24, indmeldinger fra ministerier og aftaler om fordeling af forskningsreserven.

Anm.: Øremærkede grønne bevillinger bygger på konkrete vurderinger af de enkelte bevillinger. 1,5 pct. af midlerne afsat med forskningsreserven i 2024 kan anvendes til administration.

Tabel 3

Udvikling i det endelige bevillingsniveau for fondene og UDP'erne, 2018-2024

Mio. kr., 2024-pl	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmarks Innovationsfond	1.617,8	1.748,3	2.663,5	2.024,7	1.771,4	1.691,5	1.728,1
Danmarks Frie Forskningsfond	1.402,1	1.445,1	1.805,5	1.692,5	1.541,9	1.763,3	1.944,3
EUDP	463,1	514,2	666,7	729,1	531,0	525,0	525,4
MUDP	101,1	105,4	158,5	163,1	133,3	133,8	141,3
GUDP	249,0	272,7	280,5	255,4	246,5	247,1	276,5

Kilde: FL18-23 og FFL24, og aftaler om fordeling af forskningsreserven.

Anm.: 1,5 pct. af midlerne afsat med forskningsreserven i 2024 kan anvendes til administration, og disse er fradraget beløbene i aftaleteksten i summerne for fondenes endelige bevillinger i tabel 3.

Der kan forekomme mindre tekniske justeringer af de endelige beløb i forbindelse med indbudgettering af bevillinger på ændringsforslagene til FFL24.